

Obsah

Předmluva	11
Proměny vzdělávacích potřeb a výzkum veřejného mínění: Úvod do problematiky	15
1. Metodologie výzkumu: Jak jsme se ptali na to, co nás zajímá	21
2. Školství a veřejnost: Percepce, aspirace, ignorance	32
2.1 Školství jako přehlížená priorita?	33
2.2 Spokojenost se stavem a vývojem školství	37
2.3 Spokojenost se stavem jednotlivých vzdělávacích stupňů	40
2.4 Hodnocení vývoje českého školství	42
2.5 Sdělovací prostředky: školství mediální popelkou	43
2.6 Vysoké vzdělanostní aspirace, vysoké nároky na vzdělávací systém	45
2.7 Aktéři přispívající k rozvoji školství: „dřiči“ a „černí pasažéři“?	50
3. Česká škola: Problémy současnosti, vize budoucnosti	65
3.1 Ohlédnutí za historií a vývojem základní školy	66
3.2 Na cestě k autonomní, otevřené a učící se škole	69
3.3 Škola a rodina, výchova a vzdělávání: dělba odpovědnosti	72
3.4 Problémy české školy pohledem veřejnosti a rodičů: násilí, šikana a drogy	75
3.5 Portrét ideální školy: jaké vlastnosti by měla mít?	83
3.6 Participace veřejnosti na životě školy jako forma občanského angažmá	86
3.7 Výprava do nedaleké budoucnosti: možné scénáře vývoje české školy	89

4. Spravedlivý přístup ke vzdělání: Kvalitní vzdělání pro všechny, nebo jen pro vybrané?	97
4.1 Rovný přístup ke vzdělávání – větší spravedlivost před, nebo po roce 1989?	99
4.2 Mají opravdu všechny děti stejnou šanci získat vzdělání, jaké si přejí, nebo jsou některé skupiny znevýhodněny?	107
4.3 Názory českých rodičů a veřejnosti na časné rozdělování žáků	118
5. Kurikulum: Předměty, kompetence, reforma	149
5.1 Stručný pohled do vývoje kurikula	149
5.2 Kurikulum české školy v transformaci – stručná retrospektiva	152
5.3 Tvorba a zavádění kurikula základního vzdělávání	156
5.4 Kurikulum základního vzdělávání očima veřejnosti	158
5.5 Kurikulární reforma: nepochopení a neznalost rodičovské i široké veřejnosti	162
5.6 Žebříček důležitosti školních předmětů	163
5.7 Souběžná validizace: názory na důležitost školních předmětů a na testování žáků	168
5.8 Školní předměty pohledem různých sociálních skupin a rodičů: stejná optika	169
5.9 Celistvý pohled, shrnující interpretace: faktorová analýza a školní realita	171
5.10 Od předmětů ke kompetencím: znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty pro život	175
5.11 Skupiny kompetencí očima veřejnosti: kognitivní, motorické a sociálně-postojové	178
5.12 Pohled různých skupin populace na totéž: spíše shoda, nikoliv polarizace názorů	180
5.13 Co si rodiče přejí a jak hodnotí skutečný stav věci: soulad, nebo rozpor?	183
6. Testování žáků na konci základní školy a nová maturita: Medializováno a odkládáno	190
6.1 Testování žáků – ohlédnutí do historie, současnost a výhledy do budoucnosti	193
6.2 Testování žáků na konci základní školy: hlavní zjištění	199
6.3 Nová maturita: hlavní zjištění	203

7. Obraz učitele současnosti	213
7.1 Učitel v měnící se české společnosti	213
7.2 Učitelská profese pohledem expertů	215
7.3 Proměny učitelské profese v krátkém shrnutí	218
7.4 Podpora profesionalizace učitelství	219
7.5 Učitelská profese pohledem české i širší veřejnosti	222
7.6 Percepce učitelské profese v kontextu dalších profesí a otázka mzdového ohodnocení	228
Závěr: Výsledky, diskuse, výzvy	242
Literatura	249
Seznam grafů a tabulek	256
Summary	261
Přílohy	269
Rejstřík	305